

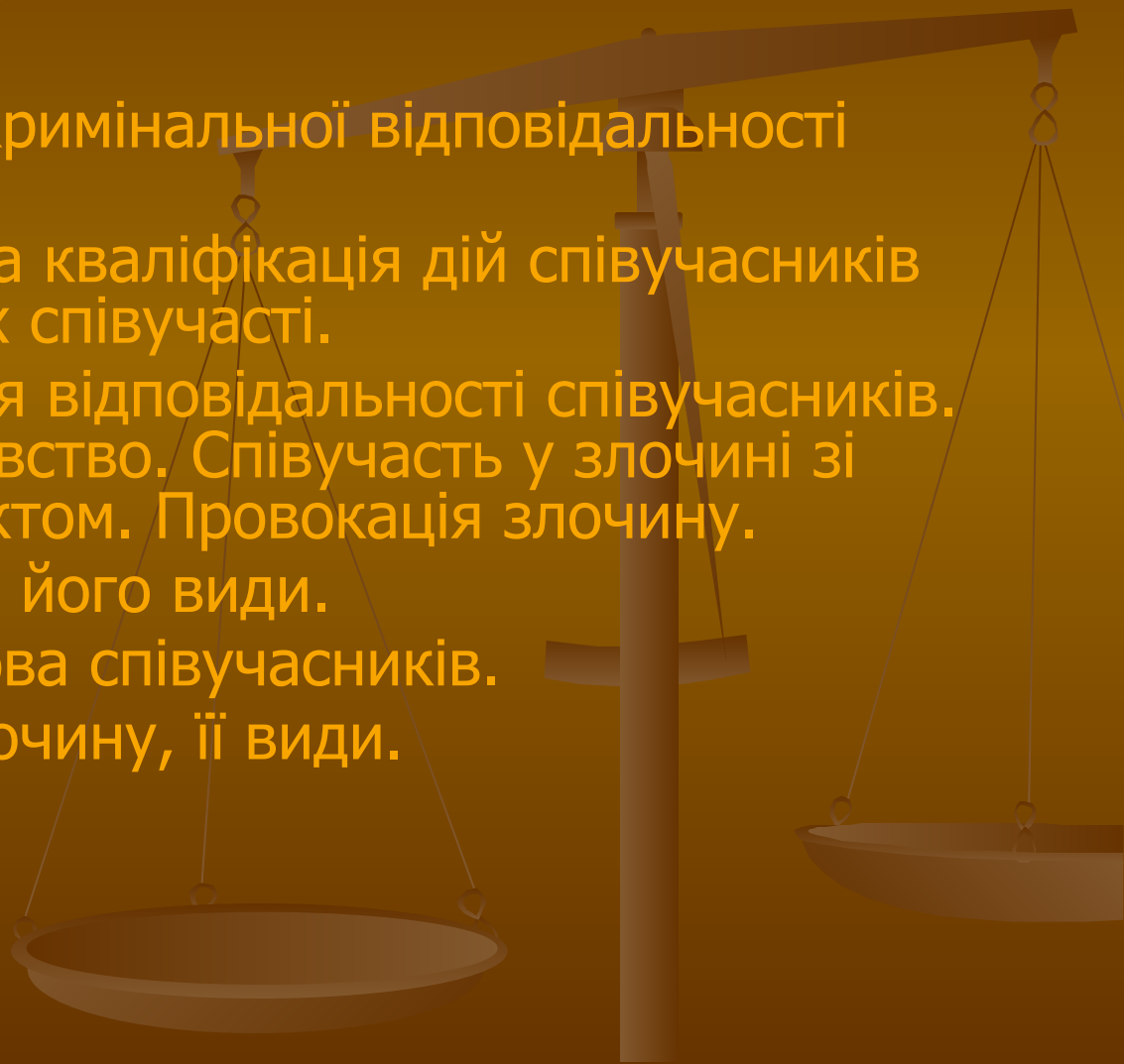
Змістовий модуль VIII. Співучасть у злочині.

Тема 11. СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ.

Перелік ключових термінів та понять теми

- Поняття і значення співучасті у злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
- Види співучасників.
- Форми співучасті.
- Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників.
- Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті.
- Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство. Співучасть у злочині зі спеціальним суб'єктом. Провокація злочину.
- Ексцес виконавця, його види.
- Добровільна відмова співучасників.
- Причетність до злочину, її види.

Співучасть – умисна спільна участь двох або більше осіб у вчиненні умисного злочину (ст. 26 КК України)

Ознаки співучасті

Об'єктивні

Участь у вчиненні злочину двох або більше осіб

Наявність причинного зв'язку між діями кожного співучасника і злочинним результатом

Вчинення співучасниками спільних дій

Дії кожного співучасника взаємно доповнюють одна одну і необхідною умовою для досягнення спільного результату

Злочинний результат є єдиним та загальним для всіх співучасників

Суб'єктивні

Співучасть можлива тільки в умисних злочинах

Співучасть передбачає для всіх учасників наявність загального за змістом умислу спрямованого на досягнення єдиного злочинного результату

Співучасть передбачає умисну вину кожного з співучасників тобто всі особи, що беруть участь у вчиненні злочину діють умисно і кожен з них усвідомлює не тільки характер своїх дій, але і дії інших співучасників (насамперед виконавця)

Кожен з співучасників висловлює згоду на спільне вчинення злочину

Види співучасників (ст. 27 КК України)

Виконавець

Особа, яка безпосередньо вчинила злочин, тобто повністю або частково виконала дії, що складають об'єктивну сторону складу конкретного злочину

Безпосередньо приймала участь у вчиненні групового злочину разом з іншими співвиконавцями

Вчинила злочин з використанням осіб, які не підлягають кримінальній відповідальності через вік, неосудність або інші обставини передбачені КК

Підбурювач

Особа, яка умовляннями, підкупом, погрозою чи іншим чином схилила іншого співучасника до вчиненого злочину

Особа, яка сприяє вчиненню злочину наданням засобів чи знарядь вчинення злочину або усуненням перешкод (фізичне пособництво)

Сприяє вчиненню злочину вказівками, а також обіцянками переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину чи предмети здобуті злочинним шляхом придбати чи збути такі предмети, або іншим чином сприяти вчиненню злочину (інтелектуальне пособництво)

Пособник

Організатор

Особа яка:

Організувала вчинення злочину

Створила організовану групу

Керувала організованою групою

Керувала вчиненням злочину

Створила злочинну організацію

Керувала злочинною організацією

Забезпечувала фінансування організованої групи

Організувала приховування злочинної діяльності організованої групи

Забезпечення фінансування злочинної організації

Організовувала приховування діяльності злочинної організації

Ексцес виконавця – вчинення виконавцем злочину, який не охоплювався умислом інших учасників

Відповідальність за ексцес виконавця несе лише виконавець ексцесу. Всі інші співучасники, у відповідальності з принципом вини, за ексцес не відповідають

Види ексцесу:

Кількісний ексцес

Якісний ексцес

Виконавець виходить за межі дій, які входять в зміст конкретного складу злочину, що охоплюється умислом співучасників

Вчиняє більш небезпечне злочинне посягання (група планувала вчинити квартирну крадіжку, а виконавець зіткнувся з власником і напав на нього. Він буде нести відповідальність за грабіж, інші ж учасники за крадіжку)

Вчиняє менш небезпечне злочинне посягання (виконавець замість вбивства завдав тілесних ушкоджень. Він буде відповідати за фактично вчинене, а інші співучасники за замах на вбивство)

Виконавець під час вчинення злочину вчиняє, крім нього інший самостійний злочин (група домовилась викрасти дочку бізнесмена, з метою отримання викупу, а виконавець не тільки викрадає, а і гвалтує дівчину. Група буде нести відповідальність тільки за викрадення а виконавець ще й за зґвалтування)

Форма співучасті – тип спільної діяльності кількох осіб при вчиненні злочину, які можна розмежувати за способом взаємодії та ступеня узгодженості

Форми співучасті

Проста співучасть – всі співучасники є виконавцями об'єктивної сторони

Співвиконавство без попередньої змови

Співвиконавство за попередньою змовою

Складна співучасть – ролі між співучасниками розподіляються. Необхідне усвідомлення кожним з співучасників того, що він бере участь у спільній злочинній діяльності

Виконавець, організатор, пособник, підмовник.

Попередня змова групи осіб, організована група, злочинна організація.

Поняття групової злочинності (ст. 28 КК України)

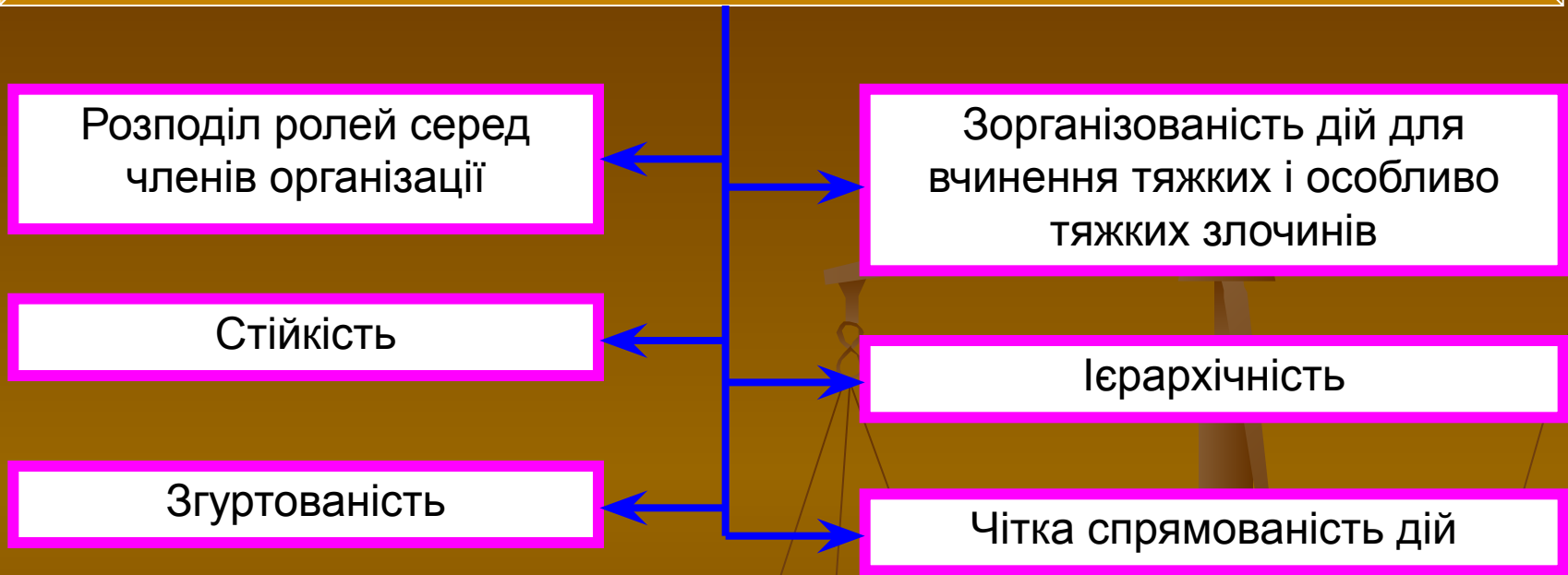
Група осіб – у вчиненні злочину брали участь два і більше виконавця без попередньої змови між собою

Організована група – у готуванні або вчиненні злочину брали участь три або більше особи, які попередньо зорганізувались у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи

Група осіб за попередньою змовою – у вчиненні злочину брали участь дві і більше особи, які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовились про спільне його вчинення

Злочинна організація - злочин вчинено стійким ієрархічним об'єднанням трьох і більше осіб, члени якого за попередньою змовою зорганізувались для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації так і інших злочинних груп

Ознаки злочинної організації

***Від організованої групи злочинна організація відрізняється:
згуртованістю та зорганізованістю дій для вчинення тяжких і
особливо тяжких злочинів***

Відповідальність співучасників злочину (визначається характером і ступенем участі кожного з них у вчиненні злочину ст. 29 КК України)

Виконавець підлягає кримінальній відповідальності за статтею Особливої частини КК, яка передбачає вчинений ним злочин без посилання на ст. 27 КК

У разі вчинення виконавцем незакінченого злочину інші співучасники теж будуть нести відповідальність за приготування або замах на злочин **ч. 4 ст. 29 КК**

При добровільній відмові від виконання злочину (**ст. 17 КК**), підбурювач, пособник і організатор підлягають кримінальній відповідальності за готування до злочину або замаху на злочин, який виконавець відмовився виконувати **ч. 1 ст. 31 КК**

Організатор, підбурювач та пособник підлягають кримінальній відповідальності статтею Особливої частини КК, яка передбачає злочин, вчинений виконавцем з посиланням на **відповідну частину ст. 27 КК**

Особа, яка по незалежним від неї обставин не змогла схилити інших осіб до вчинення злочину несе кримінальну відповідальність за приготування до злочинну

Не несуть кримінальної відповідальності організатор, пособник і підбурювач, якщо вони відвернули вчинення злочину, або своєчасно повідомили про злочин відповідні органи влади, про злочин який готується, або вчиняється

Пособник не підлягає відповідальності також у випадку ненадання ним засобів чи знарядь вчинення злочину, або через неусунення перешкод вчиненню злочину **ч. 2 ст. 31 КК**

Ознаки, що характеризують особу окремого співучасника злочину, ставляться в вину лише цьому співучасникові. Інші обставини, що обтяжують відповідальність, і передбачені в статтях Особливої частини КК, як ознаки злочину, що впливають на кваліфікацію дій виконавця, ставляться в вину лише співучаснику, який усвідомлював ці обставини.

При добровільній відмові будь кого із співучасників виконавець підлягає кримінальній відповідальності за готування або замах на злочин, залежно від того на якій стадії його було припинено **ч. 3 ст. 31 КК**.

Якщо дії організатора і підбурювача не призвели до запобігання виконання злочину виконавцем, то ці заходи можуть бути визнані як обставини, що пом'якшують покарання.

Провокація злочину розглядається як співучасть у вчинюваному злочині

Відповідальність організаторів та учасників організованої групи та злочинної організації

Організатор

Підлягає кримінальній відповідальності за всі злочини, вчинені організованою групою чи злочинною організацією, якщо вони охоплювались його умислом
(ч. 1 ст. 30 КК)

**Інші учасники
організованої групи чи
злочинної організації**

Підлягають кримінальній відповідальності за злочини, у підготовці або вчиненні яких вони брали участь, незалежно від тієї ролі, яку виконував у злочині кожен з них **(ч. 2 ст. 30 КК)**

Причетність до злочину – це дія чи бездіяльність, яка хоч і пов'язана з вчиненням злочину, але не є співучастю в ньому

Види причетності

Заздалегідь не обіцяне приховування злочину – активна діяльність особи по приховуванню злочинця, засобів і знарядь вчинення злочину, або предметів здобутих злочинним шляхом **(ст.ст. 256, 396 КК)**

Заздалегідь не обіцяне придбання майна, здобутого злочинним шляхом – дії особи спрямовані на купівлю або іншу оплатну передачу майна, здобутого злочинним шляхом, або зберігання такого майна **(ст. 198 КК)**

Заздалегідь не обіцяне потурання злочину – особа, яка була зобов'язана і могла перешкодити злочину, вчиненню такого злочину не перешкоджає і він відбувається **(ст.ст. 197, 367 КК)**

Недонесення – це неповідомлення органам влади про злочин що готується або вже вчинений. КК злочинними такі діяння не визнає